

Poblat ibèric de Sant Miquel de Sorba

Montmajor

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sorba, turó de Sant Miquel
Emplaçament: A un turó situat a la riba dreta de l'Aigua d'Ora davant de Santa Maria de Sorba

Coordenades:

Latitud: 41.96494692176419
Longitud: 1.6647507563052735
UTM Est (X): 389356
UTM Nord (Y): 4646747

Classificació

Número de fitxa: 08132 - 37
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Jaciment arqueològic
Estil / època: Edats dels Metalls Ibèric Romà
Segle: -VI/I
Estat de conservació: Regular
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari: Carta Arqueològica de Catalunya.
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: Ref. cad.: 011A00004

Fitxes associades:

[Església de Sant Miquel de Sorba](#)

Autoria de la fitxa: Cortés Elía, M^a del Agua

Descripció

Lloc d'habitació amb estructures conservades de poblat. Poblat ibèric situat al turó de Sant Miquel, a la riba dreta de la riera de l'Aigua d'Ora i a ponent de l'església de Santa Maria de Sorba. El poblat pren el nom de l'església romànica bastida al cim del turó i dedicada a Sant Miquel, i s'extén per tot el pla superior del tossal ocupant un espai de 98m x 23 m aproximadament. Fou excavat quasi totalment per Joan Serra i Vilaró entre 1920 i 1921, restant inèdit l'espai ocupat per la capella. En el mateix punt es conserva una important estructura arquitectònica d'època romana de planta rectangular i que també resta a mig excavar, que podria correspondre a una fortificació. La resta del jaciment es va trobar molt destruït i foren escasses les restes arquitectòniques localitzades. Tot el subsòl es troba ple de sitges excavades a la roca (163 sitges i dipòsits en total), circulars, ovalades i rectangulars, de les quals dues, per les seves característiques, s'han de considerar veritables subterrànis (una d'elles té una paret mitgera a l'interior i algunes estàn comunicades entre si mitjançant obertures circulars). Aquestes sitges es trobaven al subsòl dels habitatges. La resta tenen una fondària que oscil·la entre els 80 i els 250 cm. Aquesta és la singularitat d'aquest poblament, la utilització de sitges durant tot el temps en que fou habitat, mentre que els dels voltants (Ansernera a Olius, Castellvell a Solsona) abandonaren les sitges després del segle IV aC, quan transformen els seus cultius i introduïren la vinya i l'olivera. A l'interior de les sitges aparegueren ceràmiques a mà datables entorn els segles VII-VI aC. La majoria va proporcionar ceràmica ibèrica i tan sols una contenia ceràmica romana. Per sobre del nivell de les sitges, al sector oriental del tossal, encara avui es poden observar restes de murs que evidencien una segona fase arquitectònica. Aquests murs constitueixen les úniques restes habitacionals d'època ibèrica i estàn adossats a un altre mur de tanca que Mossèn Serra va considerar un element de fortificació. Actualment tota la superfície del poblat es troba envaïda per la vegetació, especialment de pins, alzines i matolls. Es poden veure algunes de les sitges excavades a la roca, i part de les estructures descobertes als anys 20, amb paraments que es desmoronen. A les vessants i al peu del turó encara es recull ceràmica ibèrica, tot i que no gaire abundant. A la vessant sud-est del turó s'observa, a mitja alçada, una estructura de punt rodó construïda amb pedra seca, la qual, a simple vista, no apareix associada amb material datable. Al sudoest es conserva un oratori rupestre del que també s'ha fet fitxa.

Observacions:

Any 1920: intervencions arqueològiques que afectaren a la quasi totalitat del jaciment realitzades per Mossèn Serra i Vilaró. Any 1980: estudi del jaciment en el context d'una prospecció arqueològica realitzada a la vall de l'Aigua d'Ora i promoguda amb el motiu de la possible construcció d'un embassament. Realitzada per A. López, J. Rovira i E. Sanmartí. Els materials extrets en aquesta excavació es troben dipositats al Museu Diocesà i Comarcal de Solsona.

Història

La zona de Sorba fou un nucli d'assentament humà des de l'època dolmènica (calcolític) fins a la romanització passant per l'ibèrica. El poblat seria construït en època protoibèrica, amb una ocupació en època ibèrica relacionada amb les estructures arquitectòniques d'habitat seguida d'una ocupació romana, finalitzant al segle I aC. El poblat ibèric es trobava envoltat per una muralla sobre un turó al costat del riu, lloc on més tard fou edificada l'església de St Miquel de Sorba. Al peu del turó i del riu Aigua d'Ora es va formar en època romana un agrupament humà que donà lloc al topònim de Sorba (Sub Urbe, Suburbano). Sembla que l'església fou bastida aprofitant les restes d'una torre romana i sobre les ruïnes d'una necròpoli.

(AAVV, 1985, pàg 27). Es poden distingir tres fases cronològiques continuades a partir dels materials conservats: I- fase protoibèrica, caracteritzada per ceràmiques acanalades i fetes a mà amb cordons corresponents a una cronologia del VII-VI aC, i relacionats amb les sitges. II- fase ibèrica, caracteritzada per ceràmica comú ibèrica, àtica, campaniana, monedes ibèriques, joguines d'argila que imiten ceràmica domèstica d'importació i una joia d'or que desaparegué del Museu de Solsona l'any 1936. Cronologia 450-50 aC. Fase relacionada amb la majoria de les restes d'estructures arquitectòniques i la fase de màxim esplendor. III- fase imperial romana, caracteritzada per ceràmica sigil·lata itàlica, sudgàl·lica i hispànica, a més de ceràmiques comunes (s. I aC). Aquesta darrera etapa correspon a la destrucció del poblat pels romans, pel cònsul Ponci Cató l'any 194 aC. Durant les campanyes de sometiment dels Bergistans i Lacetans. El romans varen aprofitar el lloc, van tapar les sitges i van edificar a sobre. Durant la dominació romana i abans de la destrucció sembla que el poblat va arribar a un important període de plenitud. Es conserven unes plaques ceràmiques decorades amb figures humanes i es generalitza l'ús de la moneda, de les que es van trobar 9 monedes tipus as de finals del segle II aC , amb caps humans a l'anvers i genets amb inscripció al revers. D'aquesta època també es conserven restes de terra sigil·lata romana, llànties, un ungüentari, eines de ferro, així com restes de teules i estucs amb estucs ornamentals de calç. A la memòria de Serra Vilaró (SERRA, 1922) es diu que també es van trobar una base i capitells romans, així com un forn de teules romanes a 100 m al nord-est del mas Soldevila. El poblat fou definitivament abandonat a finals del segle I aC. Cal assenyalar que de la memòria d'excavació (SERRA, 1921) es desprén que els materials no foren individualitzats estratigràficament ni discriminats segons la seva procedència. Tan sols la ceràmica de vernís negre va ser estudiada posteriorment per E. Sanmartí (SANMARTÍ, 1976), i la ceràmica grega de figures roges estudiada per G. Trias (TRIAS, 1967).

Bibliografia

SERRA VILARÓ, Joan (1922). Poblado ibérico de San Miguel de Sorba. Memoria de las excavaciones realizadas en 1920-1921. A "Junta Superior de Excavaciones y Antigüedades", nº 44. Madrid. SANMARTÍ, E. (1976). "Breu aproximació a la ceràmica de vernís negre del poblat de Sant Miquel de Sorba". A Cypsela, núm. 1, p. 125-128. TRIAS, G. (1967). Cerámicas griegas de la Península Ibérica. 1967. AA.VV. (1985). Catalunya Romànica. Vol. XII El Berguedà. Fundació Enciclopèdia Catalana. SERRA, R. (1988). El Museu Diocesà i Comarcal de Solsona (4). A L'Erol nº 23, pàgs. 45-47. (materials al Museu).

